

**Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо
предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с
храни, обработени с йонизиращи лъчения за 2019 г. (01.01 –
21.11.2019)**

Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с *Регламент (ЕО) № 178/2002*¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

Законовата база за функционирането на системата:

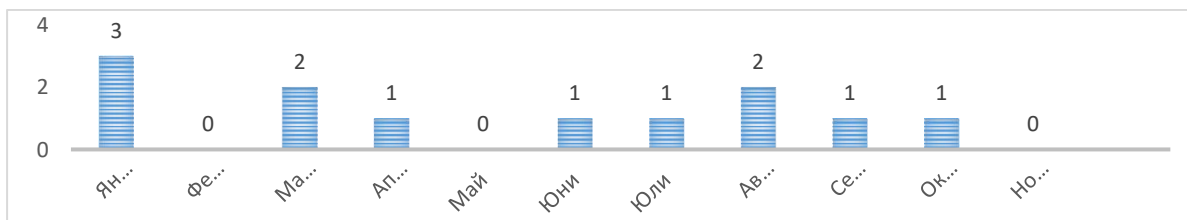
- член 50 от *Регламент (ЕО) № 178/2002*;
- *Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи*;
- член 30б от *Закон за храните*;
- член 47 от *Закон за фуражите*.

В настоящия материал са проследени данните от RASFF, засягащи **храни обработени с йонизиращи лъчения**, за 2019 година (до **21.11.2019 г.**).

Общият брой на нотификациите, отнасящи се до храни обработени с йонизиращи лъчения за посочения период е **12 бр.** (**13 бр. за приблизително същия период на 2018г.**)

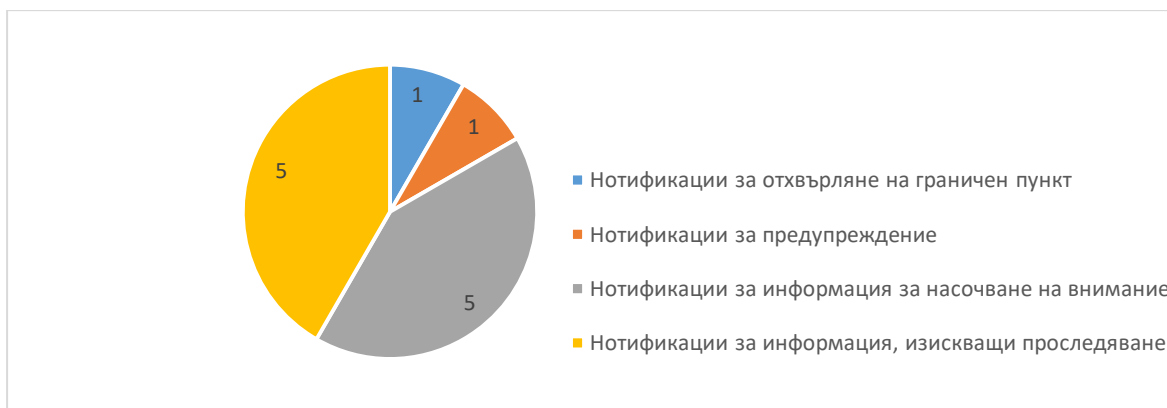
На *Фигура 1* е показана тенденцията на броя на нотификациите за 2019 година.

¹ *Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните*

Фигура 1 Брой нотификации за 2019г.

Резултатите за видовете нотификации от RASFF системата относно храни обработени с йонизиращи лъчения, са представени на **Фигура 2**. Нотификациите за отхвърляне на граничен пункт са **1 брой** (6 бр. за приблизително същия период на 2018г.), нотификации за информация, изискващи проследяване - **5 броя**, нотификации за информация за насочване на внимание - **5 броя** и нотификации за предупреждение – **1 брой**.

Фигура 2

При регистрираните проблеми с безопасността на храните, публикувани в RASFF относно храни обработени с йонизиращи лъчения, представлява интерес разпределението на нотификациите **по установени рискове и засегнати продукти**.

- **При единствената нотификация за отхвърляне на граничен пункт** е установено неразрешено облъчване при хранителни добавки от Русия, като рискът за консуматора е определен, като несериозен.

При нотификациите, издадени на база официален контрол на пазара, собствен мониторинг и др. (нотификации за предупреждение, нотификации за информация за насочване на внимание и нотификации за информация, изискващи проследяване е установено следното:

- **Нотификацията за предупреждение** е издадена в резултат на установяване на високо ниво на радиоактивност (744 BQ/kg) в гъби от Турция (*Dentinum repandum* – овчи крак). Рискът за консуматора е определен, като сериозен.

- **Нотификации за информация за насочване на внимание:**

1. Неразрешено облъчване при червен чай от Испания;
2. Установяване на високо ниво на радиоактивност в гъби от Украйна;
3. Неразрешено облъчване при сушен див лук от Китай;
4. Установяване на високо ниво на радиоактивност в гъби Пачи крак от Беларус;
5. Неразрешено облъчване при хранителни добавки от Израел.

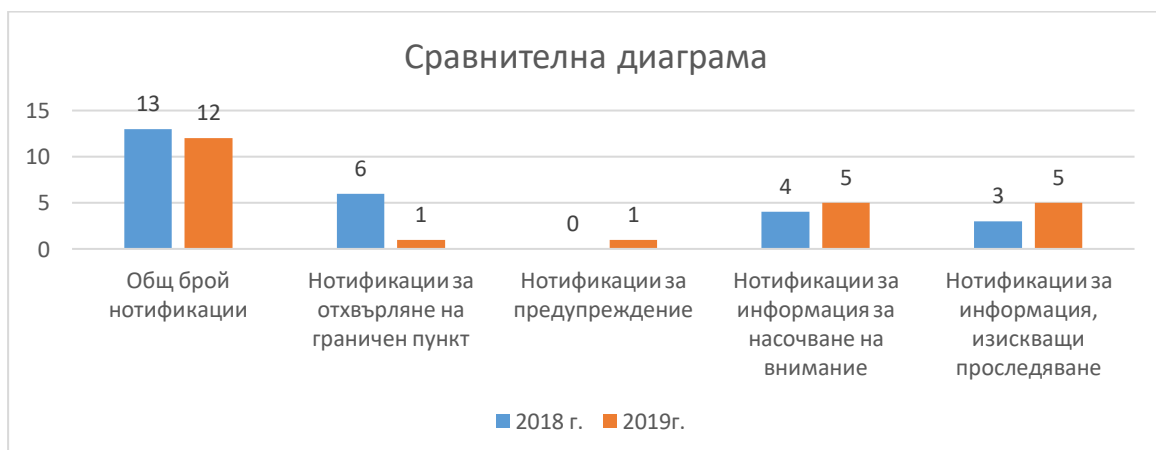
При две от горепосочените нотификации (повишено ниво на радиоактивност), рискът за консуматора е определен, като сериозен.

- **Нотификации за информация, изискващи проследяване:**

1. Неразрешено облъчване при суха телешка супа от Филипините;
2. Неразрешено облъчване при хранителни добавки от Полша;
3. Облъчване в неоторизирано съоръжение на сладък червен пипер от Испания;
4. Недекларирано облъчване на лют червен пипер от Китай;
5. Неразрешено облъчване на люти чушки на прах от Китай.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите в системата, спрямо приблизително същия период на 2018 г.

За 2018 година, общият брой на нотификациите, отнасящи се за храни обработени с йонизиращи лъчения е **13 бр.** От тях **4 бр.** са нотификации за информация за насочване на внимание **3 бр.** са нотификации за информация, изискващи проследяване и **6 бр.** са нотификациите за отхвърляне на граничен пункт. Няма нотификации за предупреждение. Виж. **Фигура 3.**

Фигура 3

По отношение на класификацията на риска, и през двете години при по - голямата част от нотификациите, рискът е определен, като несериозен. Виж. *Фигура 4*.

Фигура 4

Нотификации за България

За отчетния период на 2019г., както и за същия период на 2018г., България не е била засегната по нито една нотификация, отнасяща се за храни обработени с йонизиращи лъчения.

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от системата RASFF за 2019 г. относно храни обработени с йонизиращи лъчения, могат да се направят следните изводи:

1. Няма съществена промяна в общия брой на нотификациите за 2019 г., в сравнение 2018 г.;
2. През 2019 г. за разлика от 2018 г. нотификациите, свързани с хранителни добавки не са преобладаващи, но три от 12-те нотификации са свързани с повишена радиоактивност в гъби (пачи крак и овчи крак);
3. **И за двете години България не е засегната по нито една нотификация.**

Изготвил: д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Комуникация на риска, обучение и Контактен център“ при ЦОРХВ

21.11.2019 г.